შეიარაღებული კონფლიქტების დროს კიბერშეტევების მავნე ზეგავლენა ქალთა უსაფრთხოებასა და განათლებაზე

ლიზი თვალაბეიშვილი

რედაქტორი: პროფესორი მაგდა ცინცაძე

აბსტრაქტი

ინტერნეტი უსაფრთხო სივრცე არასდროს ყოფილა, თუმცა ბოლო დროს კიბერნეტიკული სფეროს საყოველთაო და სწრაფად მიმდინარე მიღწევებიდან გამომდინარე, დედამიწის და მათ შორის, საქართველოს მოსახლეობისთვის საფრთხემ საგრძნობლად იმატა. ამ თემის განხილვა მრავალი პერსპექტივიდან შეიძლება, თუმცა, ამ ეტაპზე ჩვენი შესწავლის საგანს შეიარაღებული კონფლიქტებისას კიბერუსაფრთხოებას საკითხი წარმოადგენს, რომელსაც უდიდესი მნიშვნელობა აქვს, არა მარტო სახელმწიფო უშიშროების მიზნებისათვის, არამედ ასევე, გენდერული ნიშნით არსებული გამოწვევებისა და დაბრკოლებების უკეთ დასანახად და გასაანალიზებლად.

შეიარაღებული კონფლიქტები დიდ ზეგავლენას ახდენს ქალების ფიზიკურ უსაფრთხოებაზე, განათლებაზე, პროფესიულ თუ ეკონომიკურ მდგომარეობაზე. კონფლიქტის არეალში ინტერნეტ მაუწყებლობის გათიშვა ინფორმაციის გაცემის შეწყვეტას იწვევს, რაც აგრესორი მხარის მიერ, კაცობრიობის წინაშე ჩადენილ დანაშაულებს და ადამიანის უფლებათა მასობრივი დარღვევის ფაქტებს მსოფლიო საზოგადოების ყურადღების მიღმა ტოვებს. ამ პროცესში კი ყველაზე მეტად ქალები და ბავშვები ზარალდებიან, რომლებიც, საუკუნეების მანძილზე იოლ სამიზნედ იყვნენ მიჩნეულნი.

ნაშრომში განვიხილავთ რა თუ ზიანი ადგებათ ქალებს კონფლიქტების ესკალაციისას, როდესაც ომის ერთ-ერთ ხერხად ინტერნეტის/სამაუწყებლო საშუალებების გათიშვა გამოიყენება.

შესავალი

გენდერული საკითხები საერთაშორისო კიბერუსაფრთხოების უმნიშვნელოვანესი ნაწილია. ის აყალიბებს ონლაინ ქცევას, განსაზღვრავს ინტერნეტის ხელმისაწვდომობისა და შესაძლებლობების გამოყენების ხარისხს, თვალნათელს ხდის რეალურ თუ შესაძლო საფრთხეებს.

კიბერდანაშაულებმა შეიძლება განსხვავებულად იმოქმედოს ადამიანებზე მათი გენდერული იდენტობის ან გამოხატვის მიხედვით. ონლაინ გენდერული დინამიკა აძლიერებს და აფართოებს რეალური სამყაროს სოციალურ, ეკონომიკურ, კულტურულ და პოლიტიკურ სტრუქტურებს. იმის გამო, რომ გენდერი გავლენას ახდენს იმაზე, თუ როგორ უყურებენ ადამიანები და საზოგადოებები იარაღს, ომს და მილიტარიზმს, საერთაშორისო კიბერუსაფრთხოების გენდერულ ანალიზს შეუძლია უფრო მეტი ნაკლოვანი წარმოდგენა წარმოშვას ამ საკითხთა დინამიკის მიმართ, რომელიც აყალიბებს პოლიტიკასა და პრაქტიკას ამ სფეროში.

ბევრი რამ, რაც გენდერისა და კიბერუსაფრთხოების შესახებ არის ცნობილი, მომდინარეობს ონლაინ გენდერული ძალადობის (GBV) და გენდერული უთანასწორობის შესახებ კვლევებიდან საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების (ICT) სექტორში. საერთაშორისო საზოგადოება სულ უფრო მეტად აღიარებს, რომ ონლაინ გენდერული ძალადობა ფესვგადგმულია სქესთა შორის ძალაუფლების ისტორიულ და სტრუქტურულ უთანასწორობაში, რომელიც ქალთა უფლებების დასაცავად სრული ძალისხმევის გაწევით უნდა მოგვარდეს. საერთაშორისო დონეზე ადამიანის უფლებები და „საერთაშორისო

უსაფრთხოება" ზოგჯერ ცალკე განიხილება, რაც იმას ნიშნავს, რომ მიუხედავად იმისა, რომ ადამიანის უფლებები მხედველობაში უნდა იქნას მიღებული საერთაშორისო კიბერუსაფრთხოების განხილვისას, რეალობაში ეს იშვიათად ხდება. შედეგად, სულ უფრო ნაკლებია ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ როგორ მოქმედებს სახელმწიფოებს შორის მავნე საერთაშორისო კიბერ ოპერაციები ადამიანებზე სქესის ან სხვა მახასიათებლების მიხედვით. მიუხედავად იმისა, რომ მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა ადამიანის უფლებათა დაცვის მიმართულებით მოქმედი საკანონმდებლო ჩარჩოს დასახვეწად, ციფრულ სივრცეში ქალთა მიმართ მუქარისა და ძალადობის წინააღმდეგ მიმართული საერთაშორისო კიბერუსაფრთხოების გენდერული განზომილებები ძირითადად შეუსწავლელია. ჩვენი სტატიის მიზანია შეავსოს ეს ხარვეზი.

დასაწყისისთვის მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ სამწუხაროდ, ჯერ კიდევ გენდერული კუთვნილება განსაზღვრავს თუ ვის აქვს ძალაუფლება ოჯახში, საზოგადოებაში და გლობალურ დონეზეც კი.

გენდერულ ანალიზს შეუძლია ნათელი მოჰფინოს შეიარაღებული ძალადობისა და კონფლიქტის მნიშვნელოვან მაგალითებს და მათ განსხვავებულ გავლენას სქესის მიხედვით. გენდერული ანალიზი სვამს კითხვებს იმის შესახებ, თუ რამდენად განსხვავებულია გამოცდილება ადამიანისთვის, მათი გენდერული იდენტობიდან გამომდინარე, და იკვლევს სქესებს შორის ურთიერთობებს, მათ შორის, რას ნიშნავს ეს ძალაუფლებისთვის, წვდომისა და შეზღუდვებისთვის.

კიბერ ინციდენტების დიფერენციალური გავლენა სქესის მიხედვით

ცნობილია, რომ კონფლიქტები და სხვა საფრთხეები განსაკუთრებით და არაპროპორციულად მოქმედებს ქალებზე. მიუხედავად იმისა, რომ ომში ძირითადად კაცები იბრძვიან, მოწინააღმდეგის სამიზნეს ხშირად ქალები, წარმოადგენენ, მხოლოდ იმის გამო, რომ ქალები არიან და მათთვის ზიანის მიყენება იოლია. საფრთხეები, რომლებსაც ქალები აწყდებიან კიბერსივრცეში, ძალიან ჰგავს მათ რეალურ ცხოვრებისეულ გამოცდილებას. გენდერული ძალადობა ინტერნეტში მუდმივი პრობლემაა, რასაც მოწმობს ის ფაქტი, რომ ქალებთან ონლაინ ურთიერთობა შეიძლება გადაიზარდოს მათ გაუპატიურებაში, სიკვდილსა და დაბომბვის მუქარაშიც კი. მონაცემთა დარღვევის ან პერსონალური იდენტიფიცირებადი ინფორმაციის მიზანმიმართული გამჟღავნების შემთხვევაში კი, ქალებმა შეიძლება განიცადონ განსხვავებული შედეგები ძირითადი უთანასწორობისა და დისკრიმინაციის გამო. მიუხედავად იმისა, რომ ინტერნეტის ქსელის გამორთვა ძირითადად გამოიყენება მთავრობების მიერ, როგორც იარაღი მათი იურისდიქციის ქვეშ მყოფი ადამიანების სამართავად, ისინი ასევე გამოიყენება როგორც ტაქტიკა სხვა პოპულაციების წინააღმდეგ კონფლიქტების დროს. მაგალითად შეიძლება მოვიყვანოთ რუსეთის მიერ ყირიმში (უკრაინაში) ინტერნეტის გათიშვა 2016 წელს, ასევე კიბერკრიმინალების მიერ ტრანსსასაზღვრო კიბერშეტევები, როგორიცაა ლიბერიაზე თავდასხმა 2016 წელს.

ინტერნეტის გამორთვა შეიძლება განისაზღვროს, როგორც „ინტერნეტის ან ელექტრონული კომუნიკაციების მიზანმიმართული შეფერხება, რაც მას მიუწვდომელს ან ფაქტობრივად გამოუსადეგარს ხდის განსაზღვრული მოსახლეობის ან არეალისთვის. ძირითადად, ინფორმაციის ნაკადის გასაკონტროლებლად". გაეროს ადამიანის უფლებათა საბჭომ (HRC) ცალსახად დაგმო „ინტერნეტში ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის ან გავრცელების განზრახ აღკვეთის ან გავრცელების მიზნით გამოყენებული ზომები, რაც არღვევს ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო კანონმდებლობას" და მოუწოდებს ყველა სახელმწიფოს „თავი შეიკავოს ასეთი ზომების გამოყენებისაგან". ამ კვლევის ფარგლებში შესწავლილი დივერსიები მოიცავს ინტერნეტის როგორც ხანგრძლივ, ისე ხანმოკლე გამორთვას, პოპულარულ სოციალურ მედიასა და საკომუნიკაციო პლატფორმების აკრძალვას და

კომუნიკაციების სრულ გათიშვას, რომელიც ხდება კონფლიქტებისა და პოლიტიკური აჯანყების სხვა ფორმების დროს. ინტერნეტის გამორთვა არის ბლაგვი ინსტრუმენტი, რომელიც ზიანს აყენებს მთელ საზოგადოებას. თუმცა, საზოგადოებაში ძალაუფლების ფლობასთან დაკავშირებული განსხვავებებისა და ქალების მიერ ინტერნეტის გამოყენების სპეციფიკური სირთულეების გამო, კვლევამ ინტერნეტის გამორთვის გენდერული ხასიათი წარმოაჩინა.

ომებისა და შეიარაღებული კონფლიქტების დროს ინტერნეტის გამორთვა საფრთხეს უქმნის ადამიანთა სიცოცხლეს, ხელს უშლის სასიცოცხლო მნიშვნელობის ინფორმაციაზე წვდომას და ამძაფრებს ჰუმანიტარულ კრიზისს. სუდანში მიმდინარე სასტიკი ძალადობის ფონზე, ინტერნეტის მუდმივი გამორთვა საერთაშორისო სამართლის აშკარა დარღვევაა.

მას შემდეგ, რაც კონფლიქტი დაიწყო 2023 წლის აპრილში, სუდანის გასამხედროებულმა დაჯგუფებამ „სწრაფი მხარდაჭერის ძალებმა" (RSF) და სუდანის შეიარაღებულმა ძალებმა (SAF) მეტოქე ფრაქციის მიერ კონტროლირებად ტერიტორიებზე ინფორმაციის ნაკადების დაბლოკვის მიზნით, ინტერნეტი გათიშეს. ინტერნეტის ხშირმა გათიშვამ გააუარესა ისედაც მძიმე ჰუმანიტარული კრიზისი, რომლის დროსაც სულ მცირე 13,000 ადამიანი დაიღუპა და ცხრა მილიონზე მეტი იძულებით გადაადგილდა. უნდა აღინიშნოს, რომ სუდანის შემთხვევა მსოფლიოში ყველაზე დიდი შიდა გადაადგილების კრიზისს წარმოადგენს..

ინტერნეტის გამორთვამ მნიშვნელოვანი გამოწვევები შეუქმნა სასწრაფო და ჰუმანიტარულ დახმარებებს. გათიშვის შედეგად, სუდანის არაერთმა საელჩომ და საკონსულომ შეუჩერა საკონსულო მომსახურება სუდანის ტერიტორიაზე მაცხოვრებელ თემებს. გართულდა უსაფრთხო მარშრუტების შესახებ ინფორმაციაზე წვდომა, ფულის გადარიცხვა ან ელექტრონული საფულეების გამოყენება. ოჯახის წევრებისგან და ახლობლებისგან მოწყვეტა, მათი უსაფრთხოებისა და ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ შეტყობინების მიღების, ასევე, ადგილსამყოფლის შემოწმების შეუძლებლობა დიდ ტანჯვას აყენებს ადამიანებს.

საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართალი კრძალავს ინტერნეტით წვდომის შეფერხებას და მიზანმიმართულ თავდასხმებს სამოქალაქო სატელეკომუნიკაციო ინფრასტრუქტურაზე, და მას განიხილავს როგორც კოლექტიურ სასჯელს ან შურისძიების აქტს დაცული კატეგორიის ადამიანებზე. სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლომ (ICC) კონფლიქტის დროს ინტერნეტისა და სატელეკომუნიკაციო სერვისების გათიშვა კაცობრიობის წინააღმდეგ მიმართულ შესაძლო დანაშაულად აღიარა.

მიმდინარე სისასტიკეების შესახებ მრავალი მოხსენების გათვალისწინებით, ICC-მ 2023 წლის ივლისში სუდანის კრიზისთან დაკავშირებით ახალი გამოძიება დაიწყო. ასევე, 2023 წლის ოქტომბერში გაეროს ადამიანის უფლებათა საბჭომ სუდანში დამოუკიდებელი, საერთაშორისო ფაქტების დამდგენი მისიის შექმნის გადაწყვეტილება მიიღო. მისიამ სუდანში ადამიანის უფლებების სავარაუდო დარღვევის ფაქტები და ომის დანაშაულები უნდა გამოიძიოს. საერთაშორისო თანამეგობრობის ეს ღონისძიებები ერთმნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული საკომუნიკაციო საშუალებების შენარჩუნებაზე, რათა ხელი არ შეეშალოს ძალადობის ფაქტების დოკუმენტირებას და შესაძლებელი გახდეს შემდგომი დანაშაულების თავიდან აცილება.

ინტერნეტ-ქსელის გამორთვა არღვევს ადამიანის უფლებებს. ასევე, შესაძლოა ადამიანებს მოუსპოს საარსებო წყარო, ხელი შეუშალოს შესაძლებლობების გამოვლენაში და გაამძაფროს უთანასწორობისა და უსამართლობის გრძნობა, რომელსაც ისედაც მწვავედ განიცდიან განსხვავებული იდენტობის მქონე, მოწყვლადი თუ მარგინალიზებული ჯგუფების წარმომადგენლები.

- უგანდაში, სადაც ბევრი ქალი მცირე ონლაინ ბიზნესის მართვით ცხოვრობს, ინტერნეტის მცირეხნიანმა შეწყვეტამ შეიძლება ქვეყნის მასშტაბით მილიონობით უგანდური შილინგის ზარალი გამოიწვიოს.
- ქალები მანიპურში (ინდოეთში) არა მხოლოდ კარგავენ შემოსავალს ინტერნეტის გამორთვის შემთხვევაში, არამედ გამორთვა დიდ გავლენას ახდენს მათ ფსიქიკურ ჯანმრთელობაზე, არღვევს სამუშაო-ცხოვრების ბალანსს და ზღუდავს მათ უნარს ადვოკატირება გაუწიოს ისეთ მნიშვნელოვან საკითხებს, როგორიცაა ბავშვებით ვაჭრობა და ოჯახში ძალადობა,

ბევრ ქვეყანაში ინტერნეტის გამორთვა არ აძლევს ქალებს წვდომას მათ რეპროდუქციულ ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი ინფორმაციის მთავარ წყაროზე, რადგან ეს თემები ტაბუდადებულია, მათ შორის მენსტრუაციის, ძუძუთი კვებისა და ბავშვის მოვლის, ორსულობისა და აბორტის შესახებ. ინტერნეტის გამორთვა ქალებს ართმევს კარიერულ შესაძლებლობებს და აფერხებს მათ ძალისხმევას, მისცენ ახალგაზრდა გოგონებსა და სხვა ქალებს რთული როლების შესრულების მოტივაცია.

მთავრობები, რომლებიც მიზანმიმართულად თიშავენ ინტერნეტს, ირჩევენ კიდევ უფრო გააფართოონ გენდერული ციფრული განსხვავება, გააღრმაონ არსებული უთანასწორობა და შეაჩერონ ქალთა ეკონომიკური განვითარება.

გაეროს ანგარიშის თანახმად, 2016-დან 2021 წლამდე 931 ინტერნეტ-შეფერხება მოხდა 74 ქვეყანაში, ზოგიერთ ქვეყანაში კომუნიკაციებს არაერთხელ და დიდი ხნის განმავლობაში ბლოკავდნენ. სულ მცირე 225 გამორთვა დაფიქსირდა საზოგადოებრივ, პოლიტიკურ ან ეკონომიკურ უკმაყოფილებასთან დაკავშირებული დემონსტრაციების დროს.

წამოიჭრა რამდენიმე თემა იმის შესახებ, თუ როგორ მოქმედებს სქესი ქალების გამოცდილებაზე ინტერნეტის გამორთვის შემთხვევაში. პრობლემათა შორის გამოიკვეთა: პირადი უსაფრთხოება, პროფესიული/ეკონომიკური გავლენა, ემოციური კეთილდღეობა და განათლება.

პირადი უსაფრთხოება

ინტერნეტის გათიშვის შესახებ ინფორმაცია ასევე დაფიქსირდა მაშინ, როდესაც მთავრობები აწარმოებდნენ უსაფრთხოების ოპერაციებს, რაც სერიოზულად ზღუდავდა ადამიანის უფლებების მონიტორინგსა და ანგარიშგებას. შეიარაღებულ კონფლიქტებისა და მასობრივი დემონსტრაციების დროს ადამიანების წარუმატებლობამ დაკავშირებოდნენ ახლობლებს და დაუყონებლივ, საჯაროდ განეცხადებინათ ხელისუფლების ძალადობრივი ქმედებების შესახებ, როგორც ჩანს, ხელი შეუწყო შემდგომ არასტაბილურობასა და ძალადობას, მათ შორის ადამიანის უფლებების სერიოზულ დარღვევას.

ქალების მიმართ ფიზიკური ძალადობა საჯაროდ გავრცელებულია მსოფლიოს ბევრ ქვეყანაში.

- 30 წლამდე მარტოხელა ქალი 2019 წლის ბოლოს მიმდინარე საპროტესტო აქციების დროს ძალადობრივი ქმედებების განხორციელების ადგილთან ახლოს ცხოვრობდა. ფაქტიურად მის თვალწინ, აქციაში მონაწილე ქალებს თავს დაესხნენ და დააკავეს მაშინ, როდესაც ხელისუფლებამ ინტერნეტი გათიშა. ინტერნეტის გათიშვამ ქალს არ მისცა საშუალება დახმარების მისაღებად ვინმესთვის ხმა მიეწვდინა. ქალმა განაცხადა, რომ თავს იზოლირებულად გრძნობდა და გარეთ გასვლის ეშინოდა.

- პაკისტანის ფედერალურ ადმინისტრირებად ტომობრივ ტერიტორიებზე (FATA), სადაც ინტერნეტი 2016 წლიდან შეწყდა, ადამიანებს შეეძლოთ ინტერნეტ კაფეებში შესვლა ფიქსირებული ფართოზოლოვანი ინტერნეტ-ქსელის შეწყვეტამდე. მაგრამ კაცები ყოველმხრივ მტრულ გარემოს ქმნიდნენ, რათა ხელი შეეშალათ ქალებისთვის შესულიყვნენ ინტერნეტ კაფეებში და ესარგებლათ ინტერნეტით.

ინტერნეტის ნაწილობრივი გათიშვის დროს ადამიანებს შეუძლიათ იპოვონ ინტერნეტთან წვდომის გზები, მაგრამ შეიძლება არ ჰქონდეთ წვდომა სანდო საკომუნიკაციო არხების სრულ დიაპაზონზე. ადამიანებისთვის, რომლებიც მათი სექსუალური ორიენტაციის ან გენდერული იდენტობის გამო უსაფრთხო საკომუნიკაციო არხებით სარგებლობენ, დაშიფრული კომუნიკაციებისგან მოწყვეტა შეიძლება საფრთხის შემცველი იყოს. მაგალითად, ქვეყნებში, სადაც გეი ურთიერთობები კრიმინალიზებულია, დაშიფრულ საკომუნიკაციო სერვისებზე წვდომა სასიცოცხლო აუცილებლობას წარმოადგენს.

პროფესიული/ეკონომიკური გავლენა

ინტერნეტის გამორთვა ასევე იწვევს დიდ ეკონომიკურ ხარჯებს ყველა სექტორისთვის, რაც არღვევს, მაგალითად, ფინანსურ ტრანზაქციებს, კომერციას და ინდუსტრიას. გათიშვით პროვოცირებული ეკონომიკური შოკები ხანგრძლივი დროის განმავლობაში იგრძნობა და მნიშვნელოვნად ამწვავებს ადრე არსებულ სოციალურ და ეკონომიკურ უთანასწორობას.

- მაგალითად, ირანში ქალები ინდუსტრიული/ელექტრონული კომერციის ონლაინ პლატფორმების მეშვეობით ყიდიან და ავრცელებენ ხელნაკეთ ნივთებს და საკვებს. ინტერნეტის გამორთვამ კი მათი ბიზნესი შეაფერხა და ირანელ წვრილი ბიზნესის მქონე ქალებს შემოსავლის მიღების შესაძლებლობის შეუზღუდა.

ემოციური კეთილდღეობა

ემოციური კეთილდღეობის დაზიანება ჩვეულებრივი რეაქციაა ინტერნეტის გამორთვაზე, როგორც ადამიანებისთვის, რომლებიც განიცდიან ინტერნეტის გათიშვით გამოწვეულ საფრთხეებს, ასევე დიასპორის წევრებისთვის.

- პაკისტანურ პუბლიკაციაში FATA-ში ინტერნეტის ხანგრძლივად შეწყვეტის შესახებ სტატიაში ნათქვამია, რომ „ქალები, რომლებიც უკვე ღრმად დაუცველნი არიან პაკისტანის საზოგადოებაში, როგორც მთლიანობაში, კიდევ უფრო იჩაგრებიან ტომობრივ რაიონებში. მათი მობილურობა ძალიან შეზღუდულია, ხოლო ინფორმაციაზე წვდომა მთელ ქვეყანაში დახურულია. აქვე უნდა ითქვას, რომ FATA-ს მაცხოვრებელი კაცების დიდი ნაწილი სამუშაოდ სხვა ქვეყნებშია წასული. ინტერნეტის გათიშვამდე, ადგილობრივმა მეწარმეებმა გახსნეს ინტერნეტ კაფეები, საიდანაც ადამიანებს საზღვარგარეთ ნათესავებთან ურთიერთობა შეეძლოთ. ახლა, როცა ეს კაფეები აღარ არსებობს, ადამიანები თვეობით ვერ ახერხებენ ოჯახის წევრებთან ურთიერთობას".

- გამოკითხულმა რესპონდენტებმა, რომლებიც თავიანთი მშობლიური ქვეყნების (ირანისა და ვენესუელას) ფარგლებს გარეთ ცხოვრობდნენ, განაცხადეს ემოციური დისტრესზე, იმის გამო, რომ არ შეუძლიათ შეინარჩუნონ კონტაქტი ნათესავებთან, განსაკუთრებით ქალებთან, სოციალური/პოლიტიკური არეულობის დროს.

გავლენა განათლებაზე

უსაფრთხოებაზე, სამუშაოსა და ემოციურ კეთილდღეობაზე ზემოქმედების გარდა, კვლევამ აჩვენა, რომ ინტერნეტის გამორთვის დროს არსებობდა განათლების გენდერული განზომილება.

- FATA-ს ერთ-ერთმა რესპონდენტმა აღნიშნა, რომ ინტერნეტის გათიშვამ ყველა ადამიანზე ერთნაირად იმოქმედა, მაგრამ პატრიარქატისა და კულტურული საკითხების გამო, არსებობს/იყო განსხვავებული ეფექტები. მაგალითად, ქალებს არ აქვთ წვდომა განათლებაზე მთელ პაკისტანში და განსაკუთრებით ტომობრივ რეგიონებში. თავის დროზე, ინტერნეტი დაეხმარა ქალებს განათლების მიღებაში და ახლა, როცა ის გამორთულია, კაცებს ჯერ კიდევ აქვთ სწავლის შესაძლებლობა, ქალებს კი არა. ქალებს სკოლებისა და კოლეჯების მიტოვება მოუწიათ.

დასკვნა

ინტერნეტის გათიშვა, როგორც იარაღი გაჩნდა მას შემდეგ, რაც ციფრული სამყარო სულ უფრო მნიშვნელოვანი და არსებითი გახდა ადამიანის მრავალი უფლების რეალიზებისთვის. ინტერნეტის გამორთვა წარმოუდგენელ ზიანს აყენებს ქვეყანასა და საზოგადოებას, როგორც მატერიალური, ისე ადამიანის უფლებების თვალსაზრისით. როდესაც სახელმწიფო რთავს ინტერნეტს, ადამიანებიც და ეკონომიკაც განიცდის ზარალს. სამუშაო ადგილების, განათლების, ჯანმრთელობისა და პოლიტიკური მონაწილეობის ვირტუალური ხარჯები პრაქტიკულად ყოველთვის აღემატება ნებისმიერ მოსალოდნელ სარგებელს.

სტატია ნათლად უსვამს ხაზს, რომ საჭიროა სწრაფი მოქმედება ინტერნეტის აღსადგენად, მათ შორის, მათი ზემოქმედების უფრო თვალსაჩინოდ გაცხადების, ჩართული კომპანიების მეტი გამჭვირვალობის გზით, რათა უზრუნველვყოთ ჩვენი ქვეყნის დაცვა განადგურებისგან.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. Why Gender Matters in International Cyber Security", April 2020, pg 2 https://www.apc.org/sites/default/files/Gender_Matters_Report_Web_A4.pdf
2. KeepItOn in times of war: Sudan's communications shutdown must be reversed urgently", February 9, 2024 https://timep.org/2024/02/09/keepiton-in-times-of-war-sudans-communications-shutdown-must-be-reversed-urgently/
3. "Why internet shutdowns are even worse for women", 8 MARCH 2022 https://www.accessnow.org/internet-shutdowns-international-womens-day/
4. Internet shutdowns: UN report details 'dramatic' impact on people's lives and human rights", 23 June 2022 https://www.ohchr.org/en/press-releases/2022/06/internet-shutdowns-un-report-details-dramatic-impact-peoples-lives-and-human